Mishnah *Berakhot, chapter 5* — משנה ברכות פרק ה

א אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כֹּבֶד רֹאשׁ. חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהִים שָׁעָה אַחַת וּמִתְפַּלְּלִים, כְּדֵי שֶׁיְּכַוְּנוּ אֶת לִבָּם לַמָּקוֹם. אֲפִלּוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹמוֹ, לֹא יְשִׁיבֶנּוּ. וַאֲפִלּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ, לֹא יַפְסִיק: **ב** מַזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים, וְשׁוֹאֲלִין הַגְּשָׁמִים בְּבִרְכַּת הַשָּׁנִים, וְהַבְדָּלָה בְּחוֹנֵן הַדַּעַת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אוֹמְרָהּ בְּרָכָה רְבִיעִית בִּפְנֵי עַצְמָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בַּהוֹדָאָה: **ג** הָאוֹמֵר עַל קַן

(1) One should not stand up to pray [the *Amidah*] except with a bowed head [i.e., in a subservient frame of mind]. The pious men of old used to wait an hour [after arriving at the place of prayer] before praying in order that they might focus their thoughts upon their Father in heaven. Even if a king greets a person [while praying] he should not answer him [provided it does not endanger his life]; even if a [non-poisonous] snake is wound around his heel he should not break off [his prayer by speech; however, to shake off the snake or walk away is permitted].

(2) The [Divine] power of rainfall [the formula משיב הרוח ומוריד הגשם — "Who causes the wind to blow and brings down the rain"] is mentioned in the benediction of the resurrection; the petition for rain [ותן טל ומטר לברכה — "and grant dew and rain for a blessing"], in the benediction of the years; and *havdalah*, in [אתה חוננתנו — You "that graciously grant knowledge."] Rabbi Akiva says: He says it as a fourth blessing [after the first three benedictions in the *Shemonah Esreh*] by itself; Rabbi Eliezer says: It is said in [מודים] the thanksgiving benediction.

(3) If one [in praying] says, "May Your mercies extend to a birds nest," (see

רבנו עובדיה מברטנורא

א אין עומדין. מתוך כובד ראש. הכנעה ומורא דכתיב (תהלים ב) עבדו את ה׳ ביראה, ועבודה זו תפלה היא: **שוהים שעה אחת.** במקום שבאו להתפלל: **אפילו המלך שואל בשלומו.** ודוקא מלך ישראל, אבל מלך עכו״ם פוסק, שלא יהרגנו: **אפילו נחש כרוך על עקבו.** דוקא נחש, שרוב פעמים אינו נושך, אבל עקרב, או אפעה, מן הדברים שודאי נושכים וממיתים, פוסק: **ב מזכירין גבורות גשמים.** משיב הרוח, שאינו לשון בקשה אלא לשון הזכרה ושבח. ומפני שהגשמים אחת מגבורותיו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב (איוב ה) עושה גדולות עד אין חקר הנותן מטר על פני ארץ, משום הכי קרי להו גבורות גשמים: **ושואלין.** ותן טל ומטר, לשון בקשה: **בברכת השנים.** מתוך שהן פרנסה, קבעו שאלתן בברכת פרנסה: **והבדלה.** במוצאי שבת: **בחונן הדעת.** שהיא ברכה ראשונה של חול. ובירושלמי אמרו, מפני מה תקנו הבדלה בחונן הדעת, שאם אין דעה, הבדלה מנין. וכן הלכה: **ג על קן צפור יגיעו רחמיך.** כמו שהגיעו רחמיך על קן צפור וגזרת לא תקח האם על

צִפּוֹר יַגִּיעוּ רַחֲמֶיךָ, וְעַל טוֹב יִזָּכֵר שְׁמֶךָ, מוֹדִים מוֹדִים, מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ. הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה וְטָעָה, יַעֲבֹר אַחֵר תַּחְתָּיו, וְלֹא יְהֵא סַרְבָן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. מִנַּיִן הוּא מַתְחִיל, מִתְּחִלַּת הַבְּרָכָה שֶׁטָּעָה בָהּ: **ד** הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה, לֹא יַעֲנֶה אַחַר הַכֹּהֲנִים אָמֵן, מִפְּנֵי הַטֵּרוּף. וְאִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא, לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו. וְאִם הַבְטָחָתוֹ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו וְחוֹזֵר לִתְפִלָּתוֹ, רַשַּׁאי: **ה** הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה, סִימָן רַע

Deuteronomy 22:6) "May Your name be mentioned for good tidings," or "We give thanks, we give thanks," he is silenced [in the first case because he attributes the commandments to God's mercy, when in fact the real reason is beyond human comprehension; in the second case he is silenced, since he seemingly places conditions on God i.e., only for "good tidings" in the third case he is silenced because by repeating the same words twice it seems as if he is addressing more than the One God]. If one went before the Ark [i.e., leading the prayers] and made a mistake, another should take his place, and at such a moment one may not refuse. Where should he begin? At the beginning of the benediction in which the other made the mistake.

(4) The Reader [i.e., the one leading the prayers] should not respond "Amen" after [the benedictions of] the priests because this might confuse him. If there are no other priests there besides himself, he should not raise his hands [in priestly benediction], but if he is confident that he can raise his hands and go back to his place in the prayer [without making a mistake in the prayers], he is permitted to do so.

(5) If one makes a mistake in his [private] *tefillah*, it is a bad indication for him,

רבנו עובדיה מברטנורא

הבנים, כן חוס ורחם עלינו: **משתקין אותו.** שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים, והן אינן אלא גזרות מלך על עבדיו: **על טוב יזכר שמך.** משמע על טובתך נודה לך, ועל הרע לא נודה. והרי אנו חייבין לברך על הרעה כשם שמברכין על הטובה: **מודים מודים.** דמחזי כמקבל עליו שתי אלוהות. ומפרש בירושלמי, הדא דתימא בצבור, אבל ביחיד תחנונים הם: **ולא יהא סרבן באותה שעה.** כדרך שאר יורדים לפני התיבה שצריך לסרב פעם ראשונה, אבל זה לא יסרב כשאומרים לו לך רד, לפי שגנאי הוא שתהא התפלה מופסקת כל כך: **ד לא יענה אחר הכהנים אמן.** בסוף כל ברכה, כמו ששאר צבור עונים: **מפני הטירוף.** שלא תטרוף דעתו ויטעה, לפי ששליח צבור הוא צריך להתחיל ברכה שניה, ולהקרות להן מלה במלה, ואם יענה אמן, לא יוכל לכוין ולחזור לתפלתו מהר ולהתחיל הברכה שראוי שיתחיל: **לא ישא את כפיו.** שמא לא יוכל לכוין ולחזור לתפלתו להתחיל שים שלום, שתהא דעתו מטורפת מאימתא דצבורא: **ואם הבטחתו.** כלומר אם בטוח הוא שלא תהא

לו. וְאִם שְׁלִיחַ צִבּוּר הוּא, סִימָן רַע לְשׁוֹלְחָיו, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא, שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלִים וְאוֹמֵר, זֶה חַי וְזֶה מֵת. אָמְרוּ לוֹ, מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ. אָמַר לָהֶם, אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקֻבָּל וְאִם לָאו, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְטֹרָף:

and if he is a Reader, it is a bad indication for those who have sent him [i.e., the congregation], because a man's agent is regarded as the person himself. It was related of Rabbi Hanina ben Dosa that he used to pray for the sick and say, “This one will live, that one will die.” They said to him: “How do you know?” He replied: “If my prayer emerges fluently, I know that it is accepted, but if not, then I know that it is rejected.”

רבנו עובדיה מברטנורא

דעתו מטורפת מאימת הצבור: **ה אם שגורה תפלתי.** סדורה בפי במרוצה ואיני נכשל בה: **שהוא מטורף.** שהחולה מטורף כמו אך טרוף טורף (בראשית מד) פירוש אחר, לשון טורפים לו תפלתו בפניו (בגמרא ה) כלומר, התפלה שהתפללו עליו מטורפת וטרודה ממנו ואינה מקובלת: